

*MARA-asetuksen ja sen
soveltamisohjeen päivitys – tunnistetut
kehitystarpeet*

*Valtioneuvoston asetus eräiden jätteiden hyödyntämisestä
maarakentamisessa (843/2017)*

UUMA5-vuosiseminaari 27.11.2024

- **Koostuu kahdesta osatehtävästä: 1) Ilmoitusmenettelyjen ja ympäristölupaprosessien selkeyttäminen, 2) Lupakäytännöt tuotteistamisessa**
- **Tavoitteet:**
 - ✓ Hyvien käytäntöjen tunnistaminen uusiomateriaalien maarakennushyötykäyttöön liittyvissä lupa- ja ilmoitusmenettelyissä.
 - ✓ Tiedon lisääminen ajankohtaisista säädösuudistuksista ja niiden vaikutuksista uusiomateriaalien hyödyntämiseen.
- **Menettelytavat tavoitteiden saavuttamiseksi:**
 - ✓ Yhteistyö eri sidosryhmien välillä ja eri näkökantojen kuuleminen.
 - ✓ Työpajatyöskentelyt.
 - ✓ Koulutusmateriaalin valmistelu uusiomateriaalien maarakennushyötykäyttöön liittyvistä lupa- ja ilmoitusmenettelyistä sekä säädösuudistuksista sisältäen lyhyitä videokoulutuksia. Koulutus sisältää myös tuotteistamiseen liittyviä asioita, esim. tietoa UTU-menettelyn kehittymisestä.
 - ✓ Lausuntojen laatiminen asetusluonnoksiin.

- **Valtioneuvoston asetukseen eräiden jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa eli ns. MARA-asetukseen on valmisteltu päivitystä, jossa korjattaisiin asetuksen soveltamisessa ilmenneitä heikkouksia/puutteita.**
- **Asetusmuutoksen yksityiskohdat ovat olleet asiantuntijavalmistelussa Suomen ympäristökeskuksessa.**
- **Syken ehdotus on parhaillaan YM:n käsittelyssä. Asetusehdotus on tarkoitus esitellä valtioneuvoston yleisistunnossa mahdollisesti kevätkaudella 2025.**

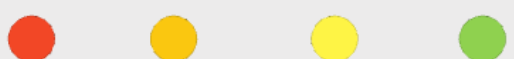

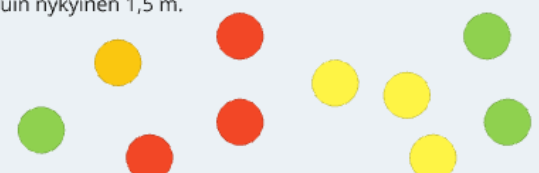

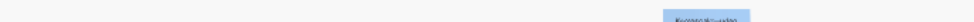

- **Työpajan tavoitteet:**
 - ✓ Osallistujille ajantasaista tietoa MARA-asetusvalmistelun tilanteesta
 - ✓ Sidosryhmien näkemyksiä koottuna asetusvalmistelijoille
 - ✓ Materiaalia lausuntoa ajatellen
- **Kaikkiaan työpajaan osallistui 35 henkilöä. Mukana oli asetusvalmistelijoita, tilaaja-organisaatioiden edustajia, viranomaisia, konsultteja ja toiminnanharjoittajia.**
- **Osallistujat jaettiin 5 – 9 hengen ryhmiin keskustelemaan alustuksissa esille tuoduista MARA-muutosehdotuksista.**

Työpajan aikataulu:

- 12.00 Työpajan avaus (Virpi Nikulainen, Helsingin kaupunki)
- 12.05 Alustukset
 - MARA-asetuksen päivityksen valmistelutilanne (Jussi Reinikainen, SYKE)
 - Aiemman UUMA-kauden MARA-työpajan tulosten esittely (Jukka Huppunen, Ramboll)
- 12.45 Tehtävien ja Miron ohjeistus
- 12.55 Työpajatyöskentely
- 14.20 Yhteenveto
- 14.55 Työpajan loppusanat (Virpi Nikulainen, Helsingin kaupunki)
- 15.00 Työpaja päättyy

Kerrosrakennukset

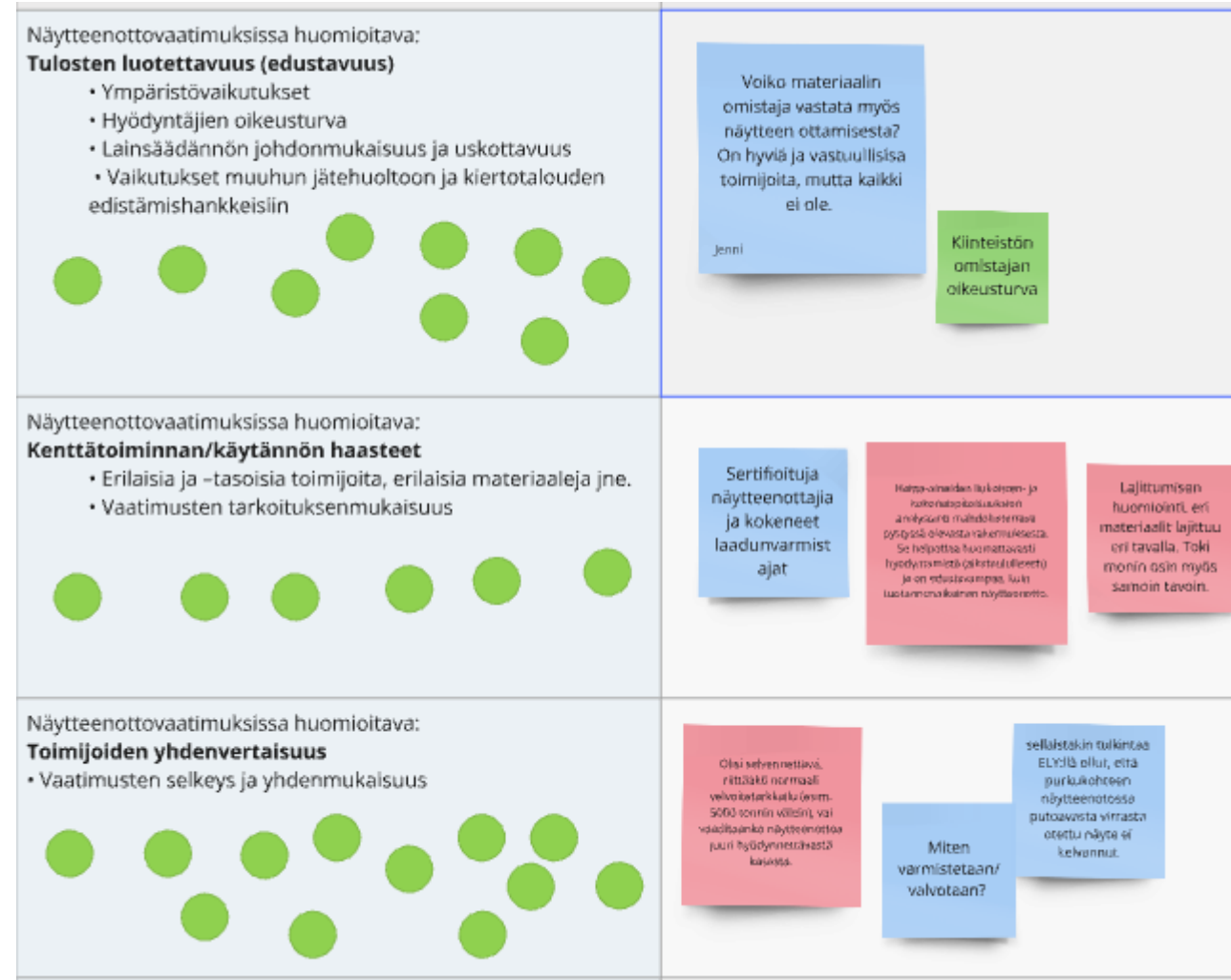
<p>Nappaa pallo ja kerro, kuinka merkittävä kehitystarve mielestäsi on?</p> <p>Ei tule toteuttaa Merkityksetön Joksikin merkittävä Merkittävä</p> 	<p>Asetusvalmistelijat</p> 	<p>Viranomaiset</p> 	<p>Tilaja organisaatiot</p> 	<p>Toiminnanharjoittajat</p> 	<p>Konsultit & Muut</p>
<p>KEHITYSTARVE</p>	<p>KOMMENTIT KEHITYSTARPEESEEN</p>				
<p>Maksimikerrosrakennus väylä-, kenttä- ja teollisuus- ja varistorakennuksen pohjarakenteessa voisi olla suurempi kuin nykyinen 1,5 m.</p> 					
<p>Suuremmat kerrosrakennukset tulisi asetuksessa sallia, jos käytölle on esim. suurista korkeuseroista johtuen selvä tarve.</p> 					
<p>Asetuksessa tulisi esittää poikkeuksien maksimikerrosrakennus</p>					

Syken muutosehdotukset:

- **Jätteen hyödyntäminen saatettava päätökseen 2 vuoden kuluessa rekisteröinnistä**
 - ✓ Jakoi osallistujien mielipiteitä.
 - ✓ "On hankkeita, jotka kestävät yli 2 vuotta. Ei tarvetta rajata hyödyntämisen loppuunsaattamista, vaatimus loppuraportoinnin määräajasta olisi riittävä."
 - ✓ "Rakentamisella on aina rajattu kesto, loputon hyödyntäminen ei ole rakentamista."
- **Määräajan asettaminen selvitykselle jätteen hyödyntämisen toteutuksesta (ns. loppuraportti) 4 viikon kuluessa maarakentamisen päätyttyä**
 - ✓ "Ajatus hyvä, mutta 4 viikkoa liian lyhyt aika. Esim. PIMA-kunnostuksissa yleensä 3 kk, se realistisempi."
 - ✓ "Loppuraportointi jää usein tekemättä juuri siitä syystä, että viranomaisen ei sitä vaatimalla vaadi, eikä raportoinnille ole annettu määräaikoja."
- **Ei lakisääteistä suunnitelmaa; vaatimukseksi viranomaisen hyväksymä suunnitelma, jossa rakentamisen tarkoituksenmukaisuus on osoitettu**
 - ✓ Koettiin merkittävänä tai jokseenkin merkittävänä.
 - ✓ Miten osoitetaan hankkeen todellinen tarve?

- **Näytteenotto- ja laadunhallinta-asioiden selkeyttäminen koettiin erityisen tärkeäksi.**

- ✓ "Asianmukainen näytteenottosuunnitelma sekä näytteenottototeutuksen dokumentointi valokuvien kera olisi merkittävä vaatimus koko hankkeen riskien kannalta."
- ✓ "Esikäsittelyvaatimuksista pitänee vielä sopia tarkemmin labrojen kanssa ja ohjeistaa asia vähintään soveltamisohjeessa."
- ✓ "Haitta-aineiden liukoisten- ja kokonaispitoisuuksien analysointi mahdollistettava pystyssä olevasta rakennuksesta. Se helpottaa huomattavasti hyödyntämistä (aikataulullisesti) ja on edustavampaa, kuin tuotannaikainen näytteenotto."

Syken muutosehdotukset:

- **Betoni- ja tiilimurskeen tutkittava enimmäismassamäärä 10 000 t -> 5 000 t...?**
 - ✓ Tämä mahdollinen muutos herätti mielipiteitä vastaan, koska koettiin, että betonimurskeen hyödyntämisen osalta ei ole ilmennyt sellaisia ympäristöongelmia, että laadunvalvontaa pitäisi kiristää.
- **Ei tutkimuksia asfalttimurskeesta tai rengasrouheesta**
 - ✓ Tämä muutosehdotus koettiin järkevänä, koska analyysit eivät välttämättä ole tarkoituksenmukaisia kyseisille jakeille (esim. bitumin hiilivedyt öljyanalyysissä).
 - ✓ Pitäisikö selkeästi pilaantunut asfaltti kuitenkin jotenkin rajata pois?
- **Laitosmainen tuotannon osalta ei tarvetta tutkia jokaista jäte-erää, jos**
 - 1) seuranta säännöllistä**
 - 2) vähintään 6 tutkimustulosta viimeisimmän vuoden ajalta ja**
 - 3) tulosten vaihtelu sovellettavien raja-arvojen kannalta merkityksettömän pientä**
 - ✓ "Voisiko tällöin MARA-ilmoitukseen riittää pelkästään tuotekortti tai vastaava mikä sisältäisi nämä tiedot? Eli ei tarvittaisi aumakohtaisia tuloksia ennen ilmoitusta. Tämä edesauttaisi uusiomateriaalin tuotannon ja hyötykäytön ajallista yhteensovitusta. Kun MARA-ilmoitus olisi näin rekisteröity, niin materiaalia voitaisiin toimittaa heti kun saadaan tulokset."

Uumalaisten ehdotukset:

- **Pohjaveden määritelmän lisäämistä pidettiin erittäin tärkeänä**
 - ✓ Kommenteissa nousi esiin epäselvyys siitä, mikä katsotaan pohjavedeksi (orsivesi, vajovesi, maavesi...).
- **Pohjaveden etäisyyden määrittelemisen ja siihen hyväksytyjen menetelmien vaatimusten kirjaamista pidettiin jokseenkin merkittävänä kehitystarpeena**
 - ✓ Mihin vesipintaan etäisyys tulee määritellä?
 - ✓ Pohjaveden pinnankorkeuden vaihteluvälin huomioon ottaminen soveltamisoppaaseen.
- **Jokseenkin tärkeänä kehitystarpeena pidettiin selvityksen tekemistä siitä, millä edellytyksillä tiettyjä jätteitä voitaisi hyödyntää joko osin tai kokonaan vedellä kyllästyneessä kerroksessa**
 - ✓ Kommenteissa pohdittiin vaikutuksia raja-arvoihin ja ehdotettiin myös omien raja-arvojen asettamista jätteen hyödyntämiselle vedellä kyllästyneessä kerroksessa.

Uumalaisten ehdotukset:

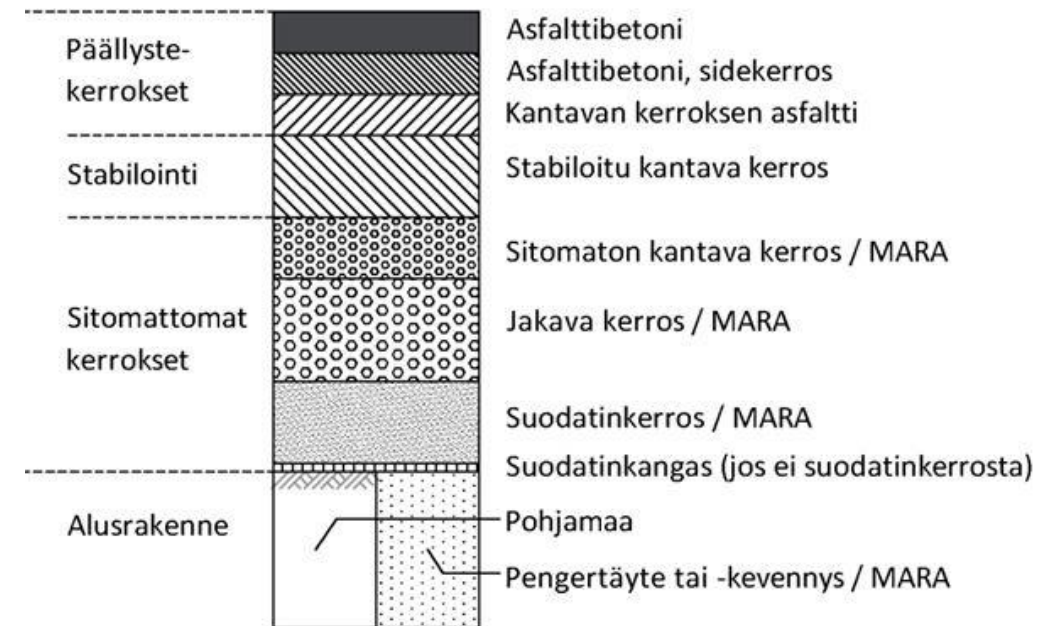
- **Jätteen hyötykäytön salliminen MARA-ilmoituksella paikoitushallien alla haluttiin hyväksyttävän**
 - ✓ Viranomaiskommentin mukaan tämä olisi jo nyt hyväksyttyä joidenkin ELY-keskusten alueella.
- **Tuhkien, leijupetihiekan, betonin, jätteenpolton kuonien ja valimohiekkojen hyötykäytön salliminen vallirakenteissa jakoi mielipiteitä**
 - ✓ Kommenteissa korostuivat eri tahojen mielipiteet hyötykäyttöä vastaan, tosin kannatusta saa esim. betonin hyötykäyttö vallin tukirakenteissa.
 - ✓ Polton tuhkien ja kuonien salliminen mukana asetusvalmistelussa.
- **Eri materiaalien yhteisvaikutusten huomioiminen ja sekarakenteet saivat varovaista kannatusta**
- **Jätteen hyötykäyttö viheralueiden maarakentamisessa jakoi mielipiteitä**

Syken muutosehdotukset:

- **Asfalttimurskeen ja -rouheen enimmäismäärävaatimuksen kasvattaminen (1000 t -> 4000 t) koettiin hyväksi ratkaisuksi**
- **Peittämisen sallimista asfalttimurskeella pidettiin jokseenkin tärkeänä**

Uumalaisten ehdotukset:

- **Maksimikerrospaksuuden mahdollinen kasvattaminen nykyisestä 1,5 metristä herätti paljon mielipiteitä puolesta ja vastaan**
 - ✓ Tilaajaorganisaatioiden ja toiminnanharjoittajien kommentissa kannatusta: maksimikerrospaksuuden kasvattamiselle nähtiin tarve.
 - ✓ Viranomaisten ja asetusvalmistelijoiden kommentit eivät tue ehdotusta. Kommenteissa näkyy huoli jätteen dumpaamisesta.
 - ✓ Suurempien kerrospaksuuksien salliminen sille ollessa selvä tarve (esim. suuret korkeuserot) sai äänestyksessä kannatusta, mutta kommenteissa pohdittiin mm. tarpeen osoittamisen ja toteutuksen haasteita.

Uumalaisten ehdotukset:

- **MARA-materiaalien välivarastoinnille tulisi mahdollistaa pidempi välivarastointiaika, kun on kyse suunnitelmallisesta käytöstä**
 - ✓ "Suuret hankkeet vaativat paljon resursseja, joiden hankinnassa materiaaleista ja alueista riippuen saattaa kulua useita vuosia."
 - ✓ Haasteena se, että "välivarastoinnissa jäte on alttiina sadevesille eikä päällystettynä. Näin periaatteessa ne riskihallintatoimet, joita edellytetty valmiilta rakenteilta, jäävät tässä toteutumatta."
 - ✓ "Välivarastoinnissa tulee ottaa huomioon myös mahdollinen jätteen hylkääminen (konkurssitilanne tms.), pitäisikö laajoilta ja pitkäkestoisilta jätteen varastoinnilta edellyttää jätevakuutta?"
- **Raja-arvot**
 - ✓ Tärkeänä pidettiin jo tehtyjen selvitysten ja riskinarviointien hyödyntämistä raja-arvotarkastelussa. Tämä sai kannatusta kaikilta tahoilta.
 - ✓ Datat keräämistä johtopäätösten vetämiseksi pidettiin tarpeellisena.
 - ✓ Tässä vaiheessa ei esitetty mitään konkreettisia muutostarpeita pitoisuus-/liukoisuusraja-arvoihin.
 - ✓ "MARA-raja-arvoja ei saisi soveltaa ympäristöluvituspöytäkirjoissa. MARA:n ideahan on, että mikäli materiaali täyttää MARA:n laatuvaatimukset, saa sitä hyödyntää ilman ympäristölupaa. Muussa tapauksessa tarvitaan lupitus. Jos tästä huolimatta lupaan asetetaan suoraan MARA:n raja-arvot, vesittää se MARA:n tarkoituksen."

Uumalaisten ehdotukset:

• Datapankki

- ✓ Pidettiin tärkeänä, että MARA-ilmoituksista, rekisteröinneistä sekä toteutuneista jätteiden hyötykäytöstä tulisi jatkossa kerätä tiedot erilliseen datapankkiin.
- ✓ Avoin järjestelmä palvelisi rakentajia, rakennuttajia, suunnittelijoita, lupaviranomaisia ja valvovia viranomaisia siten, että parhaista resurssitehokkaista käytännöistä on saatavilla kattavasti tietoa ja kiertotalouden toteutuminen tulee tehostumaan.
- ✓ Haasteena resurssit; kuka hallinnoisi datapankkia?
- ✓ Iso ongelma jo nykyisellään on siinä, ettei toteutumia raportoida -> pitkä matka avoimeen datapankkiin.

• Muut asiat

- ✓ Tulisi selventää MARA-betonimurskeen ja EEJ-betonimurskeen käyttöä samassa kohteessa ja rakenteessa.
- ✓ Tulisi selkeyttää MARA-materiaalien hyödyntämistä PIMA-kohteissa (esim. pitääkö huomioida PIMA-riskinarvioinnissa).
- ✓ MARA-rekisteröintiprosessi ympäristölupakohteissa?

- **Pääsääntöisesti MARA-asetuksen mukainen menettely koettiin toimivaksi nykyiselläänkin ja tärkeäksi kiertotalouden edistäjänä**
- **Oleellisimmat muutostarpeet ovat jo mukana Syken ehdotuksessa**
 - ✓ Pientä hienosäätöä niihin kuitenkin esitettiin.
 - ✓ Eryteisesti määräaikaesitykset ovat melko tiukkoja.
- **Muut isommat muutosehdotukset jakoivat osallistujien mielipiteitä lukuun ottamatta datapankkia**
- **Tarkennuksia käytäntöihin ja määritelmien lisäämistä varsinkin soveltamisohjeeseen kaivattiin**
 - ✓ Eryteisesti näytteenottoon liittyvät tarkennukset koettiin tarpeelliseksi.
 - ✓ Pohjavesiasiat myös tärkeitä selventää.
 - ✓ Yhteydet muuhun lainsäädäntöön kolmas tarkennettava asiakokonaisuus.

Kiitos!